

T.C
KOCAELİ SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK VE DOĞA BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ

HAFTALIK DERS PROGRAMI OLUŞTURMA

Hilal AYDIN - 220501030
Şevval ÖZEREN - 220501028
Esmanur AYDIN - 220501005

Dr. Öğr. Üyesi Elif Pınar HACİBEYOĞLU

22.03.2025

1 GİRİŞ

- **Projenin amacı**

- Projenin amacı, mühendislik fakültesine ait haftalık ders programını otomatik olarak oluşturan bir sistem geliştirmektir.
- Projede gerçekleştirilmesi beklenenler şunlardır:
 - Öğrenci, öğretim üyesi ve yönetici ekleme ve çıkarma
 - Yeni bölüm ekleme ve mevcut bölümleri düzenleme
 - Bölümlere ait ders planlarını sisteme ekleme
 - Ders ekleme, düzenleme ve silme işlemleri
 - Dersin öğretim üyesini belirleme
 - Haftalık ders saatlerini belirleme
 - Ortak derslerin eş zamanlı atanmasını sağlama
 - Derslik ekleme ve silme
 - Kapasiteye uygun derslik atama
 - Pazartesi-Cuma günleri için saat bazlı ders ataması.
 - Online derslerin 17:00-21:00 saatlerine yerleştirilmesi
 - Aynı sınıf veya öğretim üyesine çakışan derslerin önlenmesi
 - Ortak öğrencisi olan dersler için uygun zaman aralığı belirleme
 - Aynı dersin birden fazla sınıfa aynı anda atanmasını önleme
 - Öğretim üyelerinin uygunluk durumlarına göre ders planlama
 - Derslik kapasitesine uygun şekilde öğrenci yerleşimi yapma

2 GEREKSİNİM ANALİZİ

- **Arayüz gereksinimleri**

- Kullanıcı, işlemleri bir menü sistemi üzerinden seçer.
- Kullanıcının işlemler arasında rahatça geçiş yapabilmesi için geri dönme ve çıkış seçenekleri bulunur.
- Kullanıcı girişindeki yönlendirmeler net ve anlaşılır.
- Kullanıcı geçersiz bir giriş yaptığında hata mesajı verir.
- Kullanıcılar oluşturdukları ders programlarını Excel (.xlsx) formatında dışa aktarır.

- **Fonksiyonel gereksinimler**

- Kullanıcı Yönetimi:**

- Kullanıcılar (öğrenci, öğretim üyesi, yönetici) sisteme eklenebilmeli, silinebilmeli ve güncellenebilmelidir.
 - Kullanıcılar terminal üzerinden CLI (Command Line Interface) aracılığıyla sistemle etkileşime girebilmelidir.
 - Kullanıcı bilgileri veritabanında saklanmalıdır.

- Öğretim üyeleri bir veya birden fazla bölüme atanabilmelidir.

Bölüm Yönetimi:

- Yeni bölümler sistem üzerinden eklenmeli ve var olan bölümler silinebilmelidir.
- Bölümlerin ders listesi oluşturulmalı ve her bölümde okutulacak dersler belirlenmelidir.

Ders Yönetimi:

- Yeni ders eklenmeli, mevcut dersler silinebilmelidir.
- Dersler belirli bir döneme ve bölüme atanmalıdır.
- Derslerin öğretim üyeleri ile ilişkisi kurulmalı ve her dersin bir öğretim üyesi olmalıdır.
- Aynı ders farklı bölümlerde ortak olarak okutulabiliyor olmalıdır.
- Dersler haftalık programda uygun saatlere atanmalıdır.

Derslik Yönetimi:

- Derslikler sisteme eklenebilmeli ve kapasite bilgileri belirlenmelidir.
- Derslikler normal sınıf veya laboratuvar olarak sınıflandırılmalıdır.
- Her ders uygun kapasitedeki dersliklere atanmalıdır.

Haftalık Ders Programı Oluşturma:

- Dersler haftanın günlerine ve saat aralıklarına uygun olarak yerleştirilmelidir.
- Öğretim üyelerinin dersleri çakışmayacak şekilde planlanmalıdır.
- Online dersler saat 17:00 – 21:00 arasında planlanmalıdır.
- Ders programı, belirlenen dersliklere uygun şekilde oluşturulmalıdır.

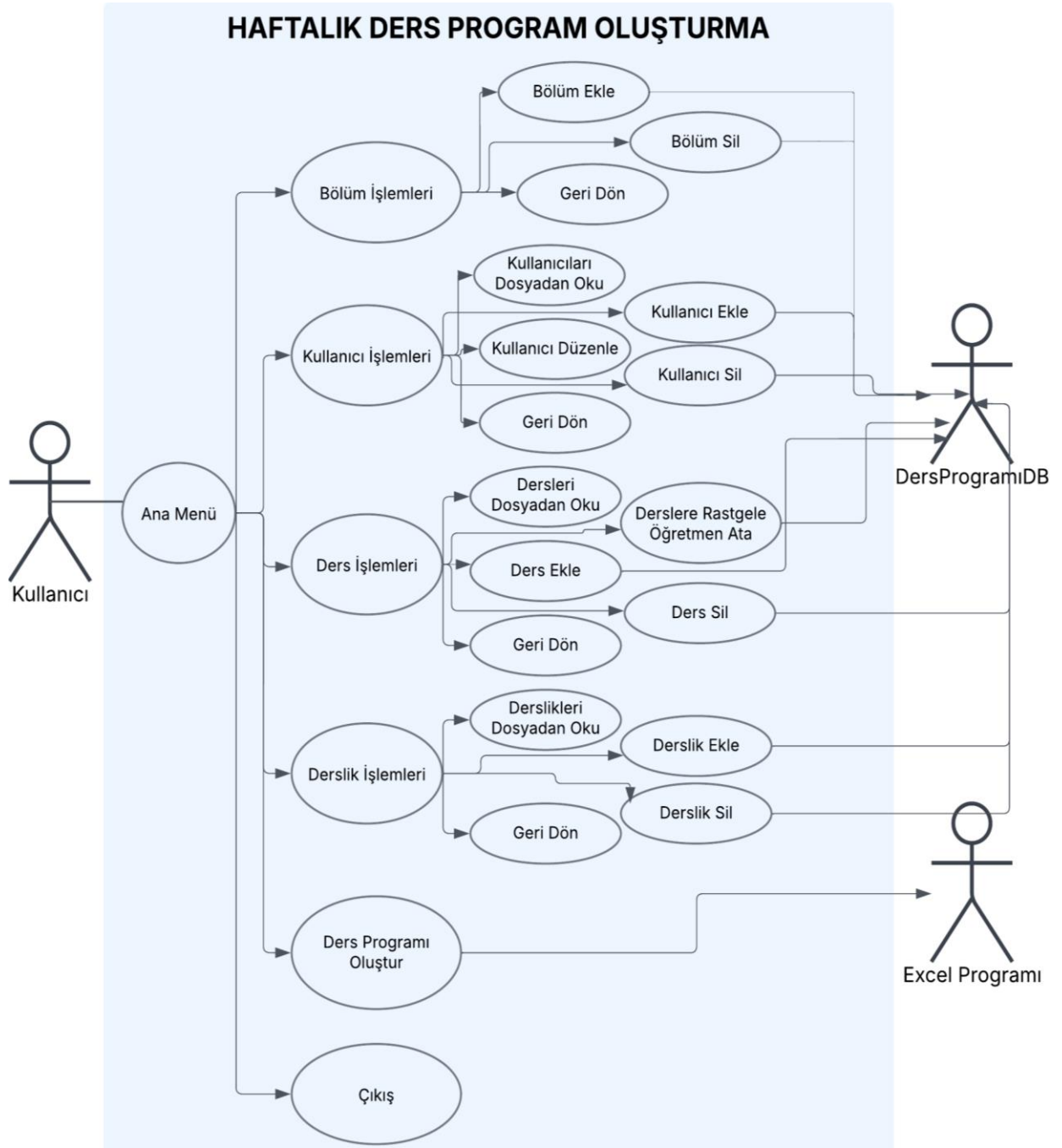
Veritabanı Yönetimi:

- SQLAlchemy kullanılarak MSSQL tabanlı bir veritabanı oluşturulmalıdır.
- Bilgiler veritabanında saklanmalı ve yönetilmelidir.
- Veritabanındaki tablolar otomatik olarak oluşturulmalı ve eksik tablolar tamamlanmalıdır.

Excel Çıktısı Alma:

- Oluşturulan haftalık ders programı Excel (.xlsx) formatında kaydedilebilmelidir.
- Program, belirlenen formatta Excel dosyasına yazdırılmalıdır.
- Farklı bölümler için ayrı Excel sayfaları oluşturulmalıdır.

- **Use-Case diyagramı**

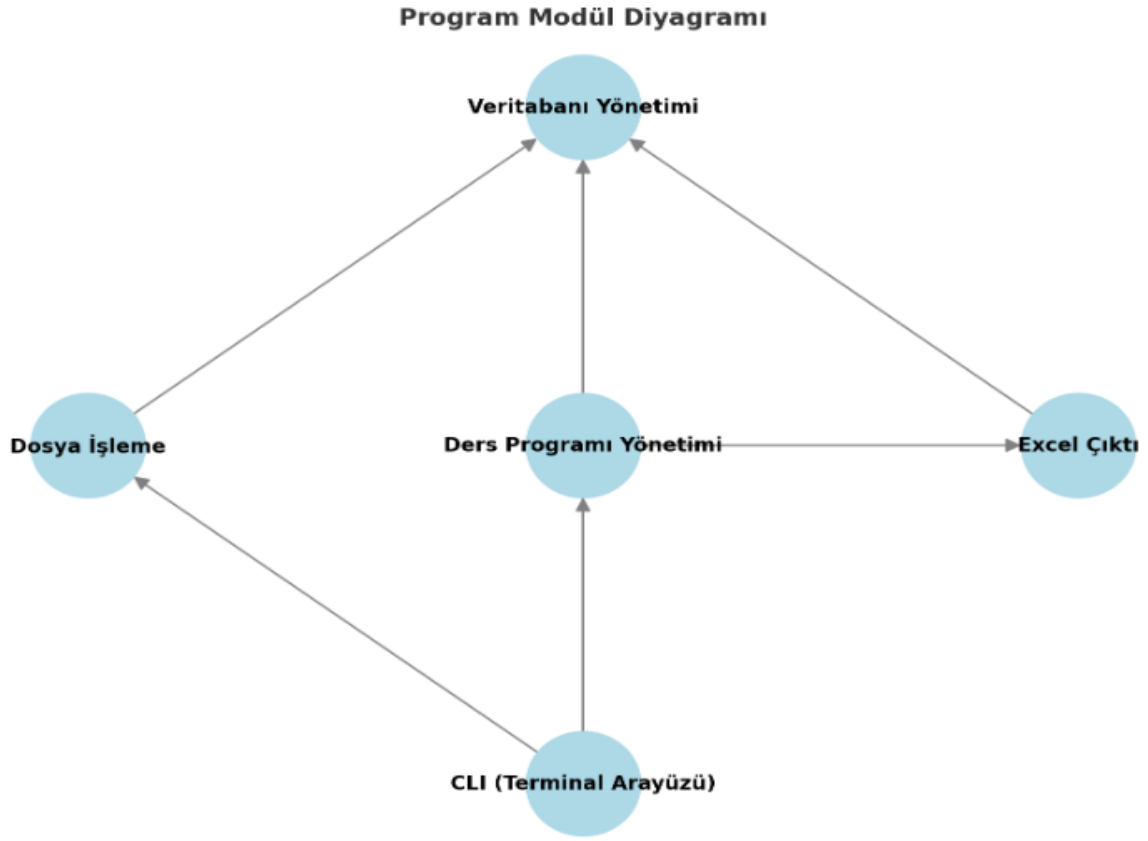

3 TASARIM

- **Mimari tasarım**

Katmanlı Mimari Yapı:

- **Veritabanı Katmanı:** SQLAlchemy ile MSSQL veritabanı yönetimi sağlanmıştır. Kullanıcı, ders, derslik ve bölüm bilgileri burada saklanır.
- **İş Mantığı Katmanı:** Ders programı oluşturma, öğretim üyesi atama, çağışma kontrolleri ve derslik atamaları burada gerçekleştirilir.
- **Arayüz Katmanı:** Kullanıcıların terminal üzerinden etkileşim sağlamasına olanak tanır.

- **Kullanılacak teknolojiler**

- Bu program Python dili kullanılarak oluşturulmuştur.
- SQLAlchemy kütüphanesi kullanılmıştır. Bu kütüphane veritabanı yönetimi ve etkileşimi için kullanılır.
- Collections modülü kullanılmıştır. Bu modül, gelişmiş veri yapıları sağlar ve standart veri tiplerine ek özellikler kazandırır. Defaultdict ile varsayılan bir değer atayarak sözlük oluşturur.
- Openpyxl kütüphanesi kullanılmıştır. Bu kütüphane Excel (.xlsx) dosyalarını oluşturmak, okumak ve düzenlemek için kullanılır.
- Random kütüphanesi kullanılmıştır. Bu kütüphane rastgele sayı üretmek ve rastgele işlemler yapmak için kullanılır.

- **Veri tabanı tasarımı**

- Ders Programı verilerini kaydetmek amacıyla MSSQL üzerinden “DersProgramiDB” veri tabanı ve veriler için ilgili tablolar oluşturuldu.

1. **Kullanıcılar Tablosu (kullanıcılar):** Öğretim üyeleri, öğrenciler ve yöneticileri tutar.

Anahtarlar:

- **id:** Birincil anahtar (PK).
- **mevki:** Kullanıcının rolü (OGRETIM_UYESI, OGRENCI, YONETICI).
- **ad:** Kullanıcının adı.

İlişkiler:

- Öğretim üyeleri derslere atanabilir (Ders tablosu ile ogretim_uyesi_id üzerinden ilişki).
- Öğretim üyeleri bölümlere bağlı olabilir (Bolum tablosu ile Many-to-Many ilişkisi).

2. Bölüm Tablosu (bolum): Üniversitedeki bölümleri yönetir.**Anahtarlar:**

- **id:** Birincil anahtar.
- **kod:** Bölümün kodu (unique).
- **ad:** Bölüm adı.

İlişkiler:

- Bölümün dersleri olabilir (Ders tablosu ile One-to-Many ilişki).
- Bölüm öğretim üyelerine sahip olabilir (Kullanıcılar tablosu ile Many-to-Many ilişki).

3. Ders Tablosu (ders): Bölümlere ait dersleri tanımlar.**Anahtarlar:**

- **id:** Birincil anahtar.
- **bolum_kod:** Bölüm ile ilişkilidir (Bolum.kod).
- **donem:** Hangi dönemde verildiğini belirtir.
- **kod:** Dersin kodu.
- **ad:** Dersin adı.
- **ders_tipi:** Zorunlu veya seçmeli gibi türleri belirler.
- **teorik_saat, uyg_saat:** Ders saat bilgileri.
- **ogretim_uyesi_id:** Dersi veren öğretim üyesi (Kullanıcılar.id ile ilişkilidir).

İlişkiler:

- Dersler bölümlere bağlıdır (Bolum ile Many-to-One).
- Derslerin öğretim üyeleri olabilir (Kullanıcılar ile Many-to-One).

4. Derslik Tablosu (derslik): Üniversitedeki dersliklerin kapasite ve durumlarını yönetir.**Anahtarlar:**

- **id:** Birincil anahtar.
- **kod:** Derslik kodu (örneğin D101, LAB201 gibi).

- **kapasite:** Derslik kapasitesi.
- **statu:** Normal veya laboratuvar olup olmadığını belirler.

5. Öğretim Üyesi - Bölüm İlişki Tablosu

(ogretim_uyesi_bolum): Öğretim üyelerinin bir veya birden fazla bölüme bağlı olmasını sağlar.

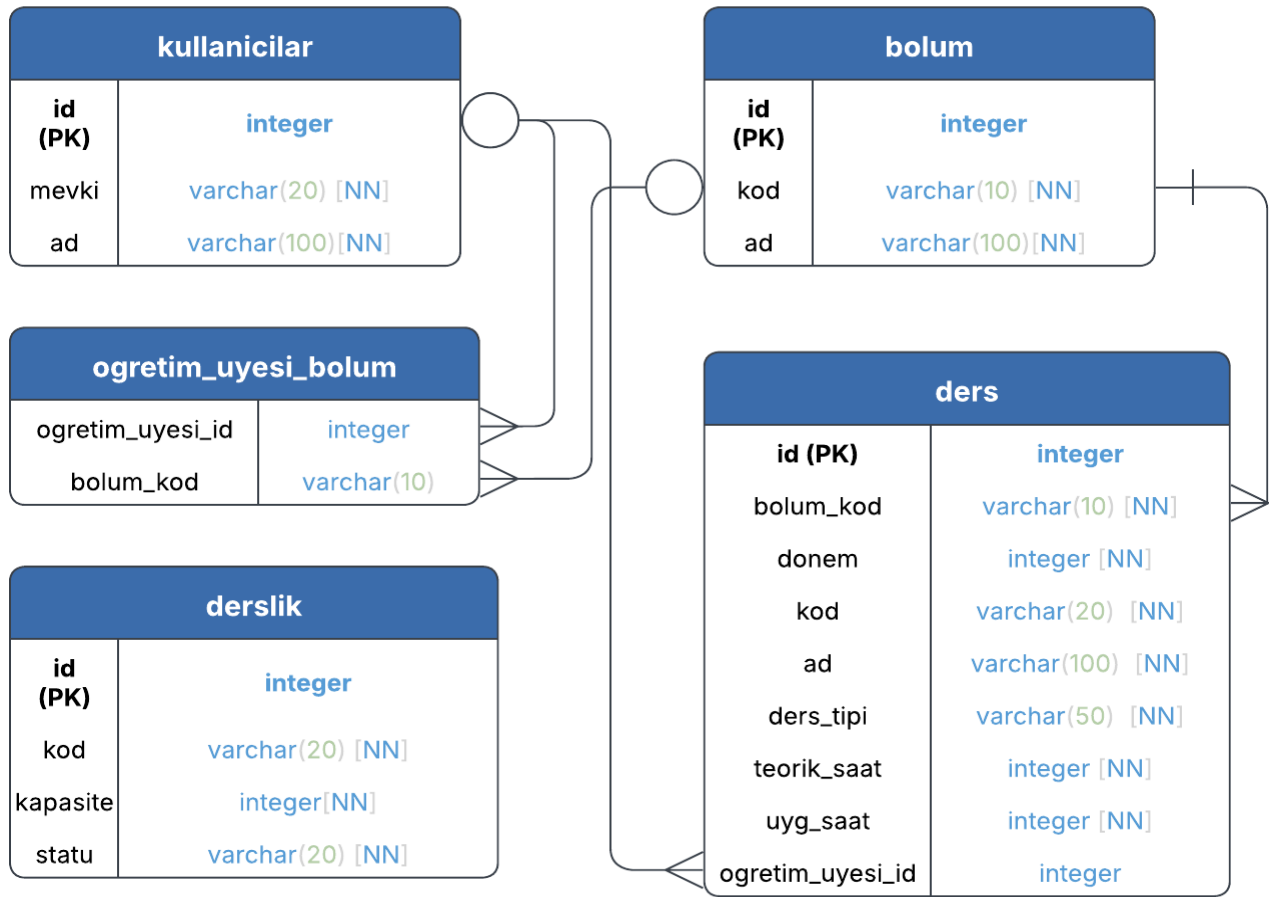
Anahtar Alanlar:

- **ogretim_uyesi_id:** Kullanıcılar.id ile ilişkili.
- **bolum_kod:** Bolum.kod ile ilişkili.

İlişkiler:

- Many-to-Many ilişkiyi temsil eder.

• DersProgramiDB ER Diyagramı

• Kullanıcı arayüzü tasarımı

- Komut tasarımı arayüzünde bir menü oluşturuldu. Bu menüde Bölüm işlemleri, kullanıcı işlemleri, ders işlemleri, derslik işlemleri, ders programı oluşturma ve çıkış bulunur.

```
||----- ANA MENU -----||
1. Bölüm İşlemleri
2. Kullanıcı İşlemleri
3. Ders İşlemleri
4. Derslik İşlemleri
5. Ders Programı Oluştur
6. Çıkış
Seçiminizi yapın (1-6):
```

- Bölüm işlemleri seçildiğinde bölüm ekleme, bölüm silme ve geri dönme seçenekleri bulunur.
 - Bölüm eklemek için bölümün adı ve kodu (BM, YM) girilir.
 - Bölüm silmek için silinecek bölümün kodu girilir.

```
||----- BÖLÜM İŞLEMLERİ -----||
1. Bölüm Ekle
2. Bölüm Sil
3. Geri Dön
Seçiminizi yapın (1-3):
```

- Kullanıcı işlemleri seçildiğinde kullanıcıları txt dosyasından okuma, kullanıcı ekleme, kullanıcı silme, kullanıcı düzenleme ve geri dönme seçenekleri bulunur.
 - Kullanıcıları dosyadan okumak için dosyanın adı girilir.
 - Kullanıcı eklemek için kullanıcının adı ve mevkisi (öğretim_üyesi, öğrenci, yönetici) girilir.
 - Kullanıcı silmek için kullanıcının adı girilir.
 - Kullanıcı düzenlemek için kullanıcının adı ve düzenlenecek bilgisi (mevki, bölüm) girilir.

```
||----- KULLANICI İŞLEMLERİ -----||
1. Kullanıcıları Dosyadan Oku
2. Kullanıcı Ekle
3. Kullanıcı Sil
4. Kullanıcı Düzenle
5. Geri Dön
Seçiminizi yapın (1-5):
```

- Ders işlemleri seçildiğinde dersleri txt dosyasından okuma, derslere rastgele öğretmen atama, ders ekleme, ders silme ve geri dönme seçenekleri bulunur.
 - Dersleri dosyadan okumak için dosyanın adı girilir.
 - Derslere rastgele öğretmen atanır.
 - Ders eklemek için bölüm kodu, dersin dönemi, dersin kodu, dersin adı, ders tipi, dersin teorik saati, dersin uygulama saati ve dersin öğretim görevlisinin id'si girilir.
 - Ders silmek için dersin kodu girilir.


```
||----- DERS İŞLEMLERİ -----||
1. Dersleri Dosyadan Oku
2. Derslere Rastgele Öğretmen Ata
3. Ders Ekle
4. Ders Sil
5. Geri Dön
Seçiminizi yapın (1-5): █
```

- Derslik işlemleri seçildiğinde derslikleri txt dosyasından okuma, derslik ekleme, derslik silme ve geri dönme seçenekleri bulunur.
 - Derslikleri dosyadan okumak için dosyanın adı girilir.
 - Derslik eklemek için dersliğin kodu, dersliğin kapasitesi ve dersliğin statüsü girilir.
 - Derslik silmek için silinecek dersliğin kodu girilir.

```
||----- DERSLİK İŞLEMLERİ -----||
1. Derslikleri Dosyadan Oku
2. Derslik Ekle
3. Derslik Sil
4. Geri Dön
Seçiminizi yapın (1-4): █
```

- Ders programı oluşturma seçildiğinde hangi dönem olduğu seçilir.

4 UYGULAMA

- **Kodlanan bileşenlerin açıklamaları**
 - **database_exists():** Veritabanının mevcut olup olmadığını kontrol eder.
 - **create_database():** Veritabanı yoksa otomatik olarak oluşturur.
 - **tables_exist():** Gerekli tabloların var olup olmadığını denetler.
 - **Kullanıcılar:** Kullanıcıları (öğrenci, öğretim üyesi, yönetici) saklar.
 - **Bolum:** Bölümleri ve bölüme ait dersleri tutar.
 - **Ders:** Ders bilgilerini ve öğretim üyesi atamalarını saklar.
 - **Derslik:** Derslik kodu, kapasite ve statüsünü tutar.
 - **ogretim_uyesi_bolum:** Öğretim üyelerinin bölümlerle olan ilişkisini yöneten Many-to-Many ilişki tablosudur.
 - **load_kullaniciilar_from_file():** kullanicilar.txt dosyasından kullanıcıları veritabanına ekler.
 - **load_ogretim_uyesi_bolum_from_file():** Öğretim üyelerinin bölümlerle ilişkisini dosyadan okur ve veritabanına kaydeder.
 - **load_dersler_from_file():** dersler.txt dosyasından dersleri okur ve veritabanına ekler.
 - **load_derslikler_from_file():** derslik.txt dosyasından derslik

bilgilerini okur ve kaydeder.

- **assign_random_courses()**: Öğretim üyelerine rastgele ders ataması yapar.
- **dersleri_oku()**: Belirli bir döneme ait dersleri veritabanından çeker.
- **ders_programi_olustur()**: Bilgisayar mühendisliği ve yazılım mühendisliği bölümleri için haftalık ders programını oluşturur.
- **dersleri_ayir()**: Ortak dersler ile bölümlere özel dersleri birbirinden ayırır.
- **ortak_dersleri_yerlestir()**: Ortak dersleri her iki bölüm için aynı saatlere yerleştirir.
- **derslikleri_atama()**: Derslere uygun derslikler atar.
- **derslikleri_oku()**: Mevcut derslikleri veritabanından çeker.
- **menu()**: Kullanıcının işlem seçimi yapacağı ana menüyü oluşturur.
- **kullanici_islemleri()**: Kullanıcı ile ilgili işlemlerin seçileceği menüyü oluşturur.
- **kullanici_ekle(), kullanici_sil(), kullanici_duzenle()**: Kullanıcı ekleme, silme ve güncelleme işlemlerini gerçekleştirir.
- **bolum_islemleri()**: Bölüm ile ilgili işlemlerin seçileceği menüyü oluşturur.
- **bolum_ekle(), bolum_sil()**: Yeni bölüm ekleme ve var olan bölümü silme işlemlerini yapar.
- **ders_islemleri()**: Ders ile ilgili işlemlerin seçileceği menüyü oluşturur.
- **ders_ekle(), ders_sil()**: Ders ekleme ve silme işlemlerini gerçekleştirir.
- **derslik_islemleri()**: Derslik ile ilgili işlemlerin seçileceği menüyü oluşturur.
- **derslik_ekle(), derslik_sil()**: Derslik ekleme ve silme işlemlerini gerçekleştirir.
- **excele_yazdir()**: Ders programını Excel formatında kaydeder.
- **yeni_sayfa_olustur()**: Excel dosyasında yeni bir sayfa oluşturur.
- **program_excele_yaz()**: Dersleri belirtilen formata uygun şekilde Excel'e yazar.

• Görev dağılımı

- Bileşenlerinin tasarım ve geliştirilmesinde herkes belirli kısımlarda rol almıştır.
- Rapor ortak hazırlanmıştır.

• Karşılaşılan zorluklar ve çözüm yöntemleri

- Geliştirme sürecinde ders programı oluşturma kısımlarında derslerin

çakışma kontrolü kısımlarında problemler yaşanmış, ilgili sınıfın fonksiyonları üzerinde yapılan değişiklikler, eklemeler vs. yöntemler ile problemin çözülmesi için çalışılmıştır.

- **Proje isterlerine göre eksik yönler**
 - Ders programı oluşturulurken, derslere derslik ataması belirli kriterlere göre yapılıyor ancak aynı saatte olan farklı dersler için derslik ataması yapılırken çakışma kontrolü yetersiz kalıyor.

5 GİTHUB LİNKLERİ

- <https://github.com/sevvalozrn>
- <https://github.com/HilallAydinn>
- <https://github.com/esm4ydn>